

לרקוד רנה שינפלד

רנה שינפלד "אחת הרקדניות החשובות בדורנו"*

* New York Times

"פתקים לפינה באוש" – רקדנית וכוריאוגרפית: רנה שינפלד
פיסול כנפי רשת פלדה ונחושת: עפרה פרידמן,
תיאטרון מחול - רנה שינפלד, 2014
צילום: ענבל כהן חמו

אורי ליפשיץ, "דיוקן רנה שינפלד", גרפיט על נייר, 60 x 80 ס"מ, שנות ה-80

אשה לוחשת סוד / רנה שינפלד

אשה לוחשת סוד

רוצה עוד לטפס על ההר

לספר ספור שלא נגמר

עטלפים רואים בחושך

יודעים את העבר מבינים את הנסתר

אשה לוחשת סוד רוצה עוד

לצלול בתוך אגם

לפזר שיער

לגעת סתם

להתייבש בתוך האש

ומה עוד

אשה לוחשת סוד

מתוך הכוס נשפכת מדורה

אל תוך מגש של אש

מתוך שתי כפות ידי

זרמות תנועות שמתפתלות

ומחפשות

ספור שלא נגמר

מתחדש מתפשט.

>>

"בת יפתח" – רקדנית וכוריאוגרפית: רנה שינפלד
תפאורה: דוד שריר, תלבושת: מרתה גראהם
להקת בת שבע, 1965, צילום: יעקב אגור

"אור" – רקדנית וכוריאוגרפית: רנה שינפלד,
תיאטרון מחול – רנה שינפלד, 1993
צילום: גדי דגון

"שעשועי מלאכים" – כוריאוגרפיה: מרתה גרהאם,
רקדנים: רנה שינפלד ורנה גלוק, להקת בת שבע, 1965
צילום: מולה הרמתי

רנה שינפלד ופינה באוש, ספטמבר 1981, צלם לא ידוע

מלכת המחול הישראלי

נורית טל-טנא, אוצרת

"רנה שינפלד היא דרמה ישראלית היא חלק מתרבות ישראלית מודרנית שהחלה עם גרטרוד קראוס, סופרים ואמנים... היא תולדות העשייה התרבותית במדינה צעירה, היא התחברות לעבר והוא בודאי יסוד העשייה המקורית (הנעשית היום במרתפים). שינפלד מפסלת את עצמה, והיא הבמה שביד היוצר. יצירתה מותירה רישום חזק מאד. היא יותר מרס קנינגהאם ממרתה גרהאם (אמה הרוחנית של רנה), מן הרוחניות שלה ניתן לבנות אינסוף ניסים.

לגוף יש מגבלות אכזריות. הגיל אינו אוהב את עצמו. אפשר לבכות זאת, ואפשר, כשינפלד, לייצר כוח מתוך חוסר האונים הזה. שינפלד מנצחת את הגיל בניסיון לעתים נואש, יפהפה, לעצור לרגע בזמן העכשווי ולגעת בזמן שהיה. הפלא המתרחש אצלה נמצא באקרובטיקה המופנמת. בפכים הקטנים. באנומליה של הגוף כמחולל משוואות גיאומטריות נשמות... שינפלד יודעת שהיא הגברת הראשונה של המחול בארץ." - (יורם קניוק)¹

מאז קום המדינה לא קמה לנו רקדנית מהפנטת ומרתקת יותר מרנה שינפלד, תנועת הריקוד שלה משפיעה על משקל החומר, הצליל, החלל והצורה. "כרקדנית, לא קמו רבות שישוו לה באצילותה הטכנית, בביצועיה הבהירים, בעומק הרגש, במיומנות הביטוי ובדייקנותה הנינוחה. כסולנית של להקת "בת-שבע", שהיא נמנתה עם מייסדיה, היתה שינפלד למפרשת הגדולה והחשובה ביותר בארץ ובעולם של מרתה גרהאם, הכוהנת הגדולה של המחול המודרני. כרקדנית המובילה של להקת בת-שבע, זכתה להערכה יוצאת דופן על ביצועיה הבלתי נשכחים בתפקידים הגדולים של גיבורות המיתולוגיה ביצירת גרהאם בפרט, ובמחולות של עוד כ-30 כוריאוגרפים, מגדולי היוצרים במחצית השנייה של המאה שלנו, בכלל.

ככוריאוגרפית יצרה, במשך שלושת העשורים האחרונים, למעלה מ-90 עבודות, מתוכן הפכו רבות לקלסיקה של המחול הישראלי המודרני. היא המציאה ופיתחה שפת מחול ייחודית, המשתמשת בחפצים ובחומרים המבליטים ומדגישים את גוף האדם. מבחינה זו הושפעה ממסורת הבאוהאוס, ונחשבה עד מהרה לאחת מן הפרשניות המרכזיות של זרם מרכז-אירופי זה. התפתחותה נעה מן החומרי והקונקרטי אל הרוחני והמופשט. מן הגוף אל הרוח. מחפצים המדגישים את שפת הגוף האנושי, הגיעה אל המילים, שהם אולי שפת הגוף של המלאכים".²

תערוכה רטרוספקטיבית זו, מכילה מבט רב תחומי אודות פועלה העשיר, תוך התייחסות תיעודית וכתובנית, בשילוב היבטים שונים והצגת מקצת מיצירותיה של אמנים מובילים מתחומים שונים שיצרו בהשראתה ובהשפעתה. התערוכה עוקבת אחר התפתחות יצירתה, תוך שימת דגש על פרקים מרכזיים בחייה וביצירתה, בהתייחסות להשפעות, פנים וחוץ אמנותיות, קשרים ביוגרפים, מוסיקליים, אמנותיים, חברתיים ואחרים. המאגדים יחדיו ל"אנטומיה של מחול" ולעשייה האינדיווידואליסטית המיוחדת לה, "רנה האורים והתומים של המחול הישראלי בזירה המקומית ומחוצה לה".

אמנים רבים יצרו בהשראתה, בשיתוף פעולה עמה, וסייעו לה לגבש את שפת המחול הייחודית שלה. ציירים, פסלים, מוסיקאים, תפאורנים, תאורנים ומעצבי תלבושות, אמני מולטימדיה ואנשי שירה וספר. ביניהם: בוקי שוורץ, דני קרוון, דוד שריר, רות צרפתי, משה שטרנשוס, ששון קדם, יובל כספין, גדי דגון, גיל שוחט, משה שטרנפלד, ארי פרנקל, קרני פוסטל, הדסה טל, דין דין אביב, עידן רייכל, שלמה ארצי, איגור ווקביץ, אסתי קינו, חווה פנחס כהן, רות נצר, קובי מידן, פאולו אטצורי, יוסי יזרעאלי, אילת יפה, רקפת לוי, ג'ון דייוויס, פליס רוס, יוהן דלרה, נעם שרף, מרדכי סתר ואחרים. כמו כן שינפלד אירחה במחול עמה אמנים מרחבי העולם, ביניהם: טרו סאארין מפינלנד, מונה צאנג הסינית-אמריקאית מניו יורק, מרגי גיליס מקנדה, הארי היקין מפינלנד, ליליה בורודינסקיה מסנט פטרבורג, יוליה מורביץ מלונדון, טוני קנדלר מאיטליה ועוד.

בין יצירות האמנות הרב תחומיות המוצגות בתערוכה: ציור, רישום, פיסול, עיצוב, תפאורה, וידאו, צילומי סטילס, צילומים תיעודיים, כרזות למופעים, אובייקטים, וכן ראיונות קטעי עיתונות כתובה, תשורות, פרסים, ספרים,

¹ יורם קניוק, **הכוח האצור באצילות השקטה**, עמ' 5, תיאטרון מחול-ר.ש.-רטרוספקטיבה 1960-2000, הוצאת: דניאלה די-נור, 2000.

² חיים נגיד, **לדבר בשפת גוף של מלאכים**, עמ' 100, תיאטרון מחול-ר.ש.-רטרוספקטיבה 1960-2000, הוצאת: דניאלה די-נור, 2000.

"בן" – רקדנית וכוריאוגרפית: רנה שינפלד, 2012
צילום: אלה שינפלד

ספר שירה פרי עטה של רנה ואיורה של רות צרפתי, מסמכים ומכתבים מדמויות ידועות ביניהן: חנה רובינא, ראשי ממשלות ועוד.

כך למשל מוצגים רישומיה של הציירת לאה ניקל, (1972-1971), שנרשמו ככל הנראה בהשראת יצירת המחול של להקת בת שבע "קולות ממרחקים - הדואט" (1971), הרישומים מבטאים תנועה ועשויים לאזכר מבנה פיסולי גדול ממדים דמוי אליפסה יצירתו של יעקב שריר, אשר ניצב בחלל המופע ושימש את שינפלד ובן זוגה לריקוד הרקדן אהוד בן-דוד, כאלמנט פעיל.

עוד בין יצירות האמנות המוצגות, דיוקנאות שינפלד, ביניהן דיוקנה בגרפיט על נייר, יצירתו של אורי ליפשיץ (שנות ה-80). וכן מקבץ דיוקנאות שנוצרו על ידי האמנית רותי צרפתי: פסל עיסת נייר, (1980), דיוקנה של שינפלד שהיא בעלת צוואר ארוך ושיער אסוף למשעי. עבודת קולאז' המתארת את דמותה הצבעונית. ומסכה בדמותה, אשר שימשה את שינפלד בהופעה בתיאטרון מחול-ר.ש. "ברבורים" (2002). דיוקן נוסף בהשראתה, הינו פסל ברונזה, קטן ממדים יצירתו של הפסל משה שטנרשוס (שנות ה-80) המתאר את דמותה ישובה, שהיסוד הצורני הנקי עומד בבסיסו.

במאגר הצילומים המוצגים בתערוכה, מוצגים צילומים שצולמו על ידי צלמים מובילים מתקופות שונות, ביניהם צילומיהם של יעקב אגור ומולה הרמתי, שצילמו את רנה בעיקר בשנות ה-70-60 במסגרת היותה רקדנית וכוראוגרפיית בלהקת בת-שבע. וכן צילומים מהשנים האחרונות של צלמים עכשוויים דוגמת: גדי דגון, ענבל כהן חמו, משה שי, ליהיא לפיד ואחרים שליוו ותיעדו אותה. ביניהם גם אמני וידאו דוגמת האמן היפני שירו טקאטני ואמן הוידאו האיטלקי פאולו אטצורי ששיתף פעולה עם שינפלד במופע "קרוב / CLOSE-UP" (2001) ושילב באופן ייחודי וחדיש את אמנות המחול עם אמנות הווידאו.

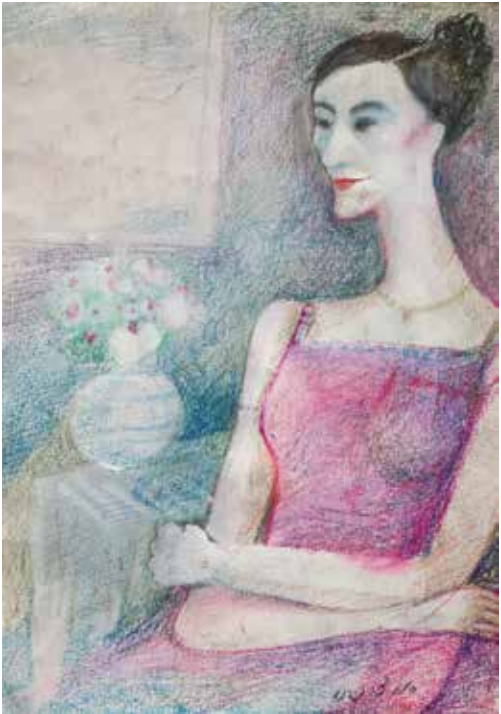
מעצבי תפאורה ותלבושת הינם כתמיד חלק בלתי נפרד ביצירתה, ניתן להתרשם מחלקי תפאורה שנוצרו על ידי האמן דני קרון מהמופע של להקת בת-שבע "קלעים" 1969, ומהתלבושת שעוצבו ע"י מרתה גרהאם למופע "בת יפתח - דואט 1965", המוצגים בצילומיו של מולה הרמתי. בין התלבושות המופיעות בתערוכה: שמלה בהשראה יפנית, בעיצוב המעצב ששון קדם, שינפלד הופיעה כשהיא לובשת שמלה זו ב"ריקוד יפני" (2016). תלבושת אחרת, שמלה שחורה שקצותיה נטבלו באקונומיקה, עיצובו של המעצב יובל כספין אשר עיצב פרטי לבוש רבים להופעותיה, שמלה זו הינה אחת משמונה שמלות זהות נוספות, שעוצבו ללהקת המחוללות "תיאטרון מחול-ר.ש. "למופע "חמיה" (1996). כמו כן, מוצגת בתערוכה גם שמלת שקיות ניילון, אוורירית בעיצובה, השמלה שימשה לה למופע "ואלס בחמש ושלושים" (2013), ("שפירית" 1978).

אובייקטים וחפצים שונים שימשו את שינפלד במחולותיה, כך למשל כנפי בד לבנות בעיצוב המעצבת ענבל

משה שטרנשוס, "דיוקן רנה שינפלד", ברונזה

10 x 7 x 15 ס"מ, ללא תיארוך

רות צרפתי, "דיוקן רנה שינפלד", עפרונות צבעוניים

על נייר, 34 x 24.5 ס"מ, ללא תיארוך

ליבליך שעוצבו ללהקת תיאטרון מחול-ר.ש. למופע "מה לך מלאך" (2009). וכן כנפיים פיסוליות שעוצבו בברזל ורשת על ידי הפסלת עפרה פרידמן למופע "פתקים לפינה באוש" (2014). בדרכה הייחודית שינפלד מחוללת גם בליווי אובייקטים יומיומיים, המשמשים עבורה כרדי-מייד, כשהיא מפקיעה מהם את שימושם היומיומי לטובת יצירתה, דוגמת: חישוקי ברזל, מקלות, עטיפות ממתקים מזהבבות, אריזות ריקות של תרופות, גזרי נייר, צלחות פלסטיק ועוד...

המוצגים הרבים, הצילומים והטקסטים המאכלסים את חלל התערוכה, מציבים זרקור אודות דמותה, החל מילדותה עד ימים אלו. השנים החולפות לא הקהו את הלהט ותשוקתה לאמנותה, גם כיום היצירה משמשת אותה כמעין נעורים.

"המורה מבקש להשתמש בנפילה רק כדי לקום שוב, אין לגוף לאן ללכת, לכן הוא נופל. ומהנפילה לא נשאר אלא לקום. וכך הלאה, אני נופלת. אני קמה".³

סיפור חייה של רנה שינפלד הוא במידה רבה, סיפורו של המחול הישראלי. שינפלד היא מהבולטים והמשפיעים באמני ישראל; יוצרת מחול, רקדנית, כוריאוגרפית ומורה.

שינפלד נולדה בתל-אביב, בתם של ישראל ודבורה שינפלד, ולמדה בבי"ס במרכז (עממי) וגאולה (תיכון). החלה לרקוד בגיל 12 בלט קלאסי אצל מיא ארבטובה. כאשר ראתה הופעה של מרתה גרהאם בארץ, הוקסמה והחליטה לעבור ללימודי מחול מודרני אצל רנה גלוק, והופיעה בלהקתה במסגרת "בימת מחול". בזמן חופשת השחרור מן הצבא, ראתה אותה "הכוהנת הגדולה" של המחול המודרני - מרתה גרהאם, באחד השיעורים בקורס קיץ באקדמיה בירושלים. גרהאם התרשמה מאד מכישרונה והזמינה אותה לניו יורק, ללמוד באמצעות מלגה בבית ספרה. לאחר מכן קבלה שינפלד מלגה ללימודים בבית הספר ג'וליאрд, שם הרחיבה את תחומי לימודיה לכוריאוגרפיה, כתב תנועה, מוזיקה, מחול מודרני, מחול קלאסי ועוד. באותה תקופה הופיעה שינפלד בלהקות של פרל לאנג ואתיל וינטר בניו יורק. בג'וליארד פגשה את פינה באוש, והן הפכו לידידות וקולגות. לימים הזמינה פינה את שינפלד ולהקתה, להופיע בתיאטרון שלה בוופרטל, והציעה לה לנהל את בית הספר והלהקה הידועים של קורט יוס, באסן. לאחר לבטים רבים החליטה שינפלד להשקיע את זמנה, כשרונה וניסיונה בארץ, על מנת ליצור, לפתח ולטפח את המחול הישראלי.

עם סיום לימודיה בג'וליארד, שינפלד שבה ארצה, הקימה להקה בת 11 רקדנים ויצאה בערב מחול ראשון מיצירותיה. הערב נתמך על ידי הברונית בת-שבע דה רוטשילד. בו בזמן השתתפה כרקדנית סולנית בתיאטרון הלירי של אנה סוקולוב. בעקבות הצלחת המופע, קבלה טלפון מהברונית דה רוטשילד: "יש לי רעיון משוגע, ברצוני להקים להקה שתיקרא בת-שבע; חזרי לניו יורק ללמוד ממרתה גרהאם, באופן אישי, את תפקידיה הגדולים, אלה שיצרה לעצמה". שינפלד שבה לניו יורק, למדה את התפקידים, (אריאדנה, הרודיאד, מדיאה, לילית ועוד), עבדה עם מרתה גראהם ובו בזמן גם עם כוריאוגרפים אמריקאים שונים, והופיעה בניו יורק בעבודות אלו. עם שובה לארץ הייתה בין מקימי להקת בת-שבע.

להקת בת-שבע עלתה ושגשגה, שינפלד, שהייתה ממייסדיה, הפכה לרקדנית ראשית, כוריאוגרפית, מורה ומנהלת, בתקופות שונות של הלהקה. במסגרת הלהקה בצעה כ-40 תפקידים ביצירות של גדולי הכוריאוגרפים בעולם: מרתה גרהאם, גלן טטלי, בוב כהן, ג'רום רובינס, ג'ון קרנקו, בראיין מקדונלד, טאלי ביטי, נורמן מוריס, דונלד מקקיל, ג'ון בטלר, סופי מסלוב, אנה סוקולוב והכוריאוגרפים הישראליים: רנה ירושלמי, מירלה שרון, משה אפרתי, אשר אלקיים ועוד. הלהקה זכתה להצלחה גדולה. הופיעה על הבימות היוקרתיות ביותר והוזמנה להשתתף בפסטיבלים החשובים בעולם. שינפלד, כ"פרימה בלרינה", זכתה בהכרה בינלאומית כ"אחת המבצעות הגדולות ביותר של אמנותה של מרתה גרהאם", "אגדה מהלכת" ועוד. במסגרת הלהקה, שינפלד גם יצרה מחולות אשר זכו להצלחה והכרה בינלאומית. ביניהם: "בת יפתח", "פרה עיוורת", "אלגיות ופינות".

תפקידים בתקופת בת-שבע: 1964 - "המחוללים", "הרודיאד", "לתוך המבוך", "דרך הלימוד", "המעבר". 1965 - "הציידים האגדיים", "בת יפתח", "סָרְבָנֵד", "שעשועי מלאכים", "הגן אחוז המלחמה". 1966 -"תהילים", "פנים ומסכה", "נבכי הלב". 1967 - "לשונות אש". 1968 - "תחנות ומפגשים", "תפוס את הזוהר הלוהט". 1969 - "לפתח חטאת רובץ", "קלעים", "תנועות", "באין מנוחה באין מחסה". 1970 - "קונצ'רטו לכלי הקשה". 1971 - "קולות ממרחקים", "עמי-ים עמי-יער", "תמורה". 1972 - "לנוכח הירח המלא", "אפיזודות ליריות", "לאחר הגירוש". 1974 - ליקוי חמה". 1975 - "בערת האדמה", "מונודרמה", "מסע". 1976 - "דפי אלבום", "פואמה של התעלות", "הדים משמיים זרועי כוכבים". 1977 - "הדיבוק".

לאחר כ-20 שנה עזבה שינפלד את להקת בת-שבע על מנת להקים את "תיאטרון מחול רנה שינפלד" במסגרתו פועלים להקה, בית ספר, סדנא ופעילות "חלון פתוח", בה מוזמן הקהל לצפות מקרוב ובאווירה אינטימית באמנותה, ללמוד מתוך הרצאות וסרטים, על האמנים הרבים והשונים אשר השפיעו על דרכה, ולצפות באמנים צעירים בראשית דרכם. שינפלד מורה רבת השפעה שגידלה דור של רקדנים, כוריאוגרפים, מורים ומנהלי להקות, בארץ ובעולם, גם מבחינה זו היתה לחלוצה ולפורצת דרך, המשמשת מופת לכוריאוגרפים צעירים עד היום. במסגרת תיאטרון מחול–ר.ש., יצרה שינפלד שפת מחול מקורית המשלבת חפצים, קולות אדם, שירה, וידאו, מוזיקה, ציור, אמנויות ואמנים משטחים שונים. אמנים בארץ ובעולם לקחו חלק בפעילות התיאטרון. לצד היותה ממשיכת דרכה של "הכוהנת הגדולה", מרתה גרהאם, מורתה הרוחנית, פנתה רנה לדרכים חדשות, ושילבה בעבודותיה, בין היתר, יסודות מן הבאוהאוס, תיאטרון המחול והמחול העכשווי. כחלק מהמאמץ המתמיד לשילוב בין-תרבותי הזמינה אומנים ויוצרים מארצות שונות, אתם יצרה עבודות רבות. כך העמיקה את קשרי התרבות הבינלאומיים והביאה לקהל הישראלי הזדמנות להיחשף לאיכויות אחרות. "השימוש האניגמטי והמגוון שהיא עושה בחפצים. החפץ ביצירתה, יוצר יחסי הדדיות עם הרקדן, שבאמצעותם חוקר הרקדן את קיומו בנוכחות האחר. הוא עשוי לנכס אותו, אך גם לאשש את קיומו באמצעות חפצים פשוטים, גאומטריים, או חפצים מתנועעים, כגון אור, צל או הקרנות וידאו. תבנית העומק במחול של רנה שינפלד מניחה, אם לנקוט לשון פרפראזה על דיקרט, ש"אני קיים – משמע

אני קיים בנוכחות האחר", ואחר זה – הוא החפץ".⁴

ביצירתה האינדיבידואלית, המתפתחת, ניתן להבחין בחמש תקופות שאינן מנותקות זו מזו, אלא כל תקופה נשענת על קודמתה: **התקופה הגאומטרית** – בה נעשה שימוש בחפצים גאומטריים נקיים וקרים, המעצימים את הדרמות הנולדות כתוצאה מן המפגש עם גוף האדם. (קוביות /מקלות/חישוקי מתכת); **תקופת ההליכה אל הטבע** – בני הזוג לריקוד הם עתה אובייקטים מן הטבע: ענפי עץ, מים, צדפים, חול, רוח; חלקם – חפצים הקשורים בגוף הארצישראלי; **תקופת האור והצל** – מן החפץ מגיעה רנה לאור והצל, "לאין חפץ", המהווה כמו החפץ אובייקט לכל דבר; **תקופת הווידאו** – האור והצל לובשים עתה צורה פיגורטיבית יותר באמצעות הדמויות המשתקפות בהקרנת הצילומים. החפצים המוקרנים בוידאו יוצרים סביבה ואווירה, ומחוללים הקשרים דמויי מציאות: כך מוצאים עתה רקדניה את עצמם בטבע, במלחמה, ברחובות העיר, ועוד; **תקופת הטקסט השירי** – המילים, הג'בריש והמצלולים מהווים עתה את האובייקטים שאליהם מתייחס הרקדן. השירים-תמלילים שכותבת רנה שינפלד עצמה, יוצרים מפגש בין הקול והתנועה.

במהלך חייה יצרה שינפלד למעלה מ-90 מחולות, רבות מהן הפכו לנכסי צאן ברזל ולקלאסיקה של המחול הישראלי: 1978 - "חוטים של סולו", 1980 - "פחים ושיער", "מקלות ובלונים". 1982 - "ימים וחופים אחרים" (אינשטיין על החוף). 1983 - "פיסול על קיר", "בלדה", "שלכת", "שרשרת", "חוטי משי", "משי". 1986 - "גלים". 1987 - "בי באך". 1988 - "קיץ '87 בחדרי". 1989 - "דמויות ואטיודים", "מי משי". 1990 - "מצנח/חלום יעקב", "סיפורי גן עדן", "זכריני". 1991 - "צל ותכלת", "חורף 91". 1992 - "בועות". 1993 - "אור". 1994 - "אשה במחול". 1995 - "שם-מים". 1996 - "חמיה". 1997 - "בלילה בא המלאך", "חלום", "מכות על פח". 1998 - "אודיומניה", בן. 1999 - "צאי", "אשה בלבן". 2000 - "ציר 20/40", "כנפיים". 2001 - "קרוב / CLOSE UP". 2002 - "ברבורים". 2003 - "לילה לילה". 2004 - "מותק". 2005 - PALOMA –פרח שמש", "הילדה הכי יפה". 2006 - "סיפורי גן עדן". 2007 - "ציפורניים, בדים מרחפים, לא בא לי", עונות. 2008 - "רקדי לקצה האהבה". 2009 - "מה לך מלאך". 2010 - "הסוסה". 2011 - "הסילפידה". 2012 - "בן". 2013 - "ואלס בחמש ושלושים". 2014 – פתקים לפינה באוש, "ריקודי רחוב 1 ו-2". 2015 - "פתקים לפינה באוש", "אל תלכי עכשיו". 2016 - "כשהרקדנית שוכחת צעד". יצירותיה זכו להכרה ולהצלחה גדולה בעולם היא הוזמנה למרכזי המחול החשובים, החל ב-Theatre de la Ville בפריז וכלה ב-Next Wave Festival שבניו יורק. ביטוי להכרה ולהוקרה שלהם זכתה שינפלד בארץ ובעולם הם הפרסים היוקרתיים הרבים שקבלה: 1960 - פרס הכוריאוגרף הצעיר, ארה"ב. 1971 - פרס "כוכב הזהב", פריז. 1979 - פרס "כנור דוד" אודות "חוטים של סולו". 1980 - פרס "כנור דוד" אודות "פחים מקלות ובלונים". 1982 - פרס "כנור דוד" אודות "ימים וחופים אחרים". 1994 - פרס אוסקר נעמ"ת אודות מפעל חיים בתחום המחול. 1997 - פרס היצירה – מטעם משרד החינוך התרבות והספורט. 2000 - פרס יקיר פסטיבל ישראל. 2002 - פרס לנדאו - מפעל הפיס. 2003 - פרס קרן בוכמן-היימן. 2003 - פרס א.מ.ת. בחסות ראש הממשלה, אודות הצטיינות והישגים שיש בהם תרומה מיוחדת לחברה והשפעתם מרחיקה לכת. 2007 – שני פרסים יוקרתיים באיטליה, פרס "חיבוק של שלום" בפסטיבל Altro Passo בעיר נארדו, ופרס Negru Amaru במחוז לצ'ה שבאיטליה. 2009 - תואר דוקטור לשם כבוד מאוניברסיטת בן גוריון.

בחגיגות 40 שנה ליצירתה יצא לאור ספר-אלבום רחב יריעה הכולל צילומים של צלמים מובילים בארץ ובעולם ומאמרי הערכה של יורם קניוק וחיים נגיד. סרטים שנוצרו אודות יצירותיה: "חוטים של משי" - סרטו של ארז לאופר, בהפקת טלעד, (2001). "לגעת ברוח" -סרטו של יואב גינאי (2002). "אפרופו חלום" - סרטה של מירה באואר, (1999). סרטים בהם השתתפה: "כשמגיעה השעה" סרטה של שחף דקל ירון, (2012). "לצוד פילים" – סרטו של רשף לוי (2013).

ב-1997 יצא לאור ספר שיריה "אתה תרקוד אני אמעד". שיריה, כמו גם שירים רבים של משוררים שונים, השתלבו בעבודתה הכוריאוגרפית, שילוב מרגש של קול האדם ותנועת גופו. בשנים האחרונות ניכרת התעניינות גדולה בעבודתה במזרח הרחוק – יפן, הודו, קוראה, סין, תאילנד – אחד המרכזים המתעוררים והמתחדשים של המחול העולמי. גם שם, זוכה יצירתה להצלחה רבה, הן מצד ערכה האמנותי הסגולי, והן כשגרירה וכנושאת דגל של התרבות הישראלית בכלל, והמחול הישראלי בפרט. ב-2014, הוזמנה שינפלד לסנט פטרבורג להופיע, להרצות ולהנחות סדנאות מחול לרגל פתיחת מרכז לאמנות ולמחול "ביי-ביי בלט" שבו נקראו שני אולמות מחול, האחד על שמה של פינה באוש, השני על שמה של שינפלד. ב-2015 הופיעה שינפלד במופע "פתקים לפינה באוש" והעבירה סדנאות ב"אקדמיה לבלט ע"ש וגנובה" בסנט פטרבורג. שינפלד השתתפה בתכניות רדיו וטלוויזיה רבות. היא מרצה על נושאים שונים במחול ומקיימת סדנאות מיוחדות בארץ ובעולם. נוסף לפעילותיה אלו, הופיעה בכנסת באירועים שונים הנוגעים למעמד האישה ולטיפוח האמנות. היא השתתפה בוועדות ציבוריות רבות, תומכת ועוזרת לאמנים בתחילת דרכם.

"רנה שינפלד חותרת ביצירתה אל מעבר לסיפוריות – למעמקים ראשוניים, ומשתמשת במטאפורות בימתיות ההופכות לסמלים ויוצרות הוויה אמנותית תיאטרלית".⁵ היא יוצרת, מלמדת, מרצה ורוקדת ללא לאות מאז ראשית דרכה ועד עצם היום הזה, וממשיכה להיות אחת הנציגות המקוריות והחשובות של התרבות הישראלית והמחול הישראלי ברחבי תבל. "מהפנט לעקוב אחרי רנה שינפלד, מרכז הכובד שלה יכול להתפרש מאצבעות רגליה, מהבהונות עד הראש. יש בה את האישור של הג'דולה באמת".⁶

<div></div>	<div></div>
<div><div></div><div>חיים נגיד, לדבר בשפת גוף של מלאכים, עמ' 101, תיאטרון מחול-ר.ש., רטרוספקטיבה 1960-2000, הוצאת: דניאלה די-נור, 2000.</div></div>	<div><div></div><div>חיים נגיד, לדבר בשפת גוף של מלאכים, עמ' 101, תיאטרון מחול-ר.ש., רטרוספקטיבה 1960-2000, הוצאת: דניאלה די-נור, 2000.</div></div>
<div><div></div><div>ג'וזף גייל, חדשות הערב, ביקורת אודות "שעשועי מלאכים", מרתה גרהאם, ארה"ב, 11.12.76.</div></div>	<div><div></div><div>ג'וזף גייל, חדשות הערב, ביקורת אודות "שעשועי מלאכים", מרתה גרהאם, ארה"ב, 11.12.76.</div></div>

"מסע" – כוריאוגרפיה: נורמן מוריס, רקדנים: רנה שינפלד,

אהוד בן-דוד ורוג'ר בריאנט, להקת בת שבע, 1975

צילום: יעקב אגור

"כנפיים" – רקדנית וכוריאוגרפית: רנה שינפלד,
תיאטרון מחול - רנה שינפלד, 2016, צילום: עפרה פרידמן

"שעשועי מלאכים" – כוריאוגרפיה: מרתה גרהאם,
רקדנית: רנה שינפלד, להקת בת שבע, 1965
צילום: מולה הרמתי

חלל – מרחב / רנה שינפלד

המרחב רחב
ואני רוכבת עליו
רוקדת במלוא התשוקה
נוגסת ממנו חתיכה
שותה אותו לרוויה

יש בי תיאבון רב
לאכול את המרחב
לקטוף אוויר פסגות
לגלגל נשימות

יצרתי צורות ישרות וארוכות
צלליות מפחידות ומעוותות
בגופי כמכחול ומברשת

אתה המסגרת של תמונותיי
אתה השמיכה המחממת
אתה החלל הריק
אתה הפחד המשתק
רועד אך שורד

ואני נשחקת נמחקת
בת חלוף

In her individual developing work it is possible to distinguish five periods which are not disconnected, actually each period relies on its predecessor: **The geometrical period** – in which use was made of clean and cold geometrical objects that empower the dramas born out of the encounter with the human body (cubes/sticks/metal hoops); **Approach to Nature period** – the dance partners now are natural objects: tree branches, water, sea-shells, sand, wind; some of them related to the Eretz-Israeli landscape; **The light and shadow period** – from the object Rina arrives at light and shade, to the 'objectless' which like the object is an object in itself; **The video period** – the light and shade assume now a more figurative form through the figures reflected in the projection of the photos. The objects projected in the video create an environment and atmosphere, and generate reality-like contexts: thus her dancers find themselves in nature, at war, on city streets, etc. **The poetic text period** – the words, the gibberish and the tones now constitute the objects referred to by the dancer. The poems Rina Schenfeld herself wrote create an encounter between the voice and the movement.

Throughout her life Schenfeld has created more than 90 dances, many of which have become inalienable assets and classics of Israeli dance: 1978 – "Threads", 1980 – "Tins and Hair", "Sticks and Balloons". 1982 – "Seas and other Shores" (Einstein on the beach). 1983 – "Sculpting on a Wall", "Ballad", "Fall", "A Chain", "Silk Threads", "Silk". 1986 – "Waves". 1987 – "Bi Bach". 1988 – "Summer '87 in my room". 1989 – "Figures and Etudes", "Mei Meshi". 1990 – "A Parachute/Jacob's Dream", "Eden's Stories", "Remember me". 1991 – "Azure and Shadow", "Winter 91". 1992 – "Bubbles". 1993 – "Light". 1994 – "A Woman in White". 1996 .1995 – "Chami- ya". 1997 – "The Angel came at Night", "A Dream", 1998 – "Audimonia". 1999 – "Go out", "A Woman in White". 2000 – "Tsir 40/20", "Wings". 2001 – "CLOSE UP/קרוב". 2002 – "Swans". 2003 – "Layla Layla". 2004 – "Sweetheart". 2005 – "Sun flower – PALOMA", "The Prettiest Girl". 2006 – "Eden's Stories". 2007 – "Nails" "Lo ba li seasons". 2008 – "Dance me to the End of Love". 2009 – "What is it, Angel". 2010 – "The Mare". 2011 – "The Sylphide". 2012 – "Bach". 2013 – "Waltz at 5.30". 2014 – "Notes to Pina Bausch, "Street Dances 1 and 2". 2015 – "Notes to Pina Bausch". "Don't go now". 2016 – "The dancer forgets a step". Her works won world-wide recognition and great success. She has been invited to the important dance centres commencing with the Theatre de la Ville in Paris and ending in Next Wave Festival in New York.

As an expression of recognition and appreciation Rina Schenfeld has received many prestigious prizes both in Israel and abroad: 1960 – The Young Choreographer, USA. 1971 – "Etoile d'Or", Paris. 1979 – "Kinnor David" (David's Violin) for "Threads". 1980 – "Kinnor David" for "Tins, sticks and balloons". 1982 – "Kinnor David" for "Seas and other Shores". 1994 – Oscar Na'amat for Life Project in Dance. 1997 – The Creation Prize from the Ministry of Education, Culture and Sport. 2000 – "The Prize for Yakir Israel Festival". 2002 – The Landau Prize by Mif'al Hapayis. 2003 – The Prize of Buchman-Haiman Foundation. 2003 – E.M.T. Prize sponsored by the Prime Minister for excellence and achievements with a special contribution to society and their long-range influence. 2007 – Two prestigious prizes in Italy: "A hug of peace" prize in Altro Passo festival in the town of Nardo, and the Negru Amaru prize in the Lecce region in Italy. 2009 – Honorary Doctor degree from the Ben-Gurion University.

At the 40th anniversary of her work, a thick album containing photographs of leading photographers in Israel and abroad, and appreciation reviews by Yoram Kaniuk and Chaim Nagid was published. Movies made about her works are: "Threads" – by Erez Laufer produced by Telad (2001). "Touching the wind" by Yoav Ginay (2002), "A propos a Dream" – by Mira Bauer (1999). Movies in which she participated: "When the hour arrives" by Shachaf Dekel Yaron (2012), "To hunt elephants" by Reshef Levy (2013).

In 1997 her book of poems "You'll dance, I'll tumble" was published. Her poems, like many others by different poets, were merged in her choreographic work – an exciting combination of human voice and the body's movement.

In recent years there has been a great interest in her work in the Far East – Japan, India, Korea, China and Thailand – one of the awakening and regenerating centres of the world's dance. There too her work has gained a great success, both for its specific value and as her representation of the Israeli culture in general and Israeli dance in particular. In 2014 she was invited to St. Petersburg to appear, to lecture and to conduct dance workshops on the occasion of the opening of an art and dance centre "Bye-Bye Ballet" in which two dance studios were named, one after Pina Bausch, and the other after Rina Schenfeld. In 2015 Schenfeld appeared in a show "Notes for Pina Bausch" and conducted workshops in "The Vaganova Academy" in St. Petersburg.

Schenfeld has taken part in many radio and television programs. She lectures on various topics of dance and leads special workshops in Israel and abroad. In addition to these activities she has appeared in the Knesset at different events concerning women's status and the nurturing of art. She has participated in many public committees and supports and assists artists in their first steps.

"Rina Schenfeld strives in her work, beyond the narration, down to primeval depths, using theatrical metaphors which become symbols, and generate a theatrical artistic existence".⁵ She has created, taught, lectured, danced tirelessly since the beginning of her career and up to the present-day, and continues to be one of the important and original representatives of Israeli culture and Dance around the world. "It is hypnotizing to follow Rina Schenfeld. Her centre of gravity is capable of spreading from her toes to her head. She retains within herself the confirmation of "The Truly Great".⁶

⁵ Chaim Nagid, **To speak in the body language of angels**, p. 101, R.S. Dance Theatre – Retrospective 1960-2000. Daniella Dinur Publisher, 2000.

⁶ Joseph gale, **Evening News, Review of Angels Diversions**, Martha Graham, USA, 11.12.76.

Translator: Edna Lavie

בהפסקה, רנה שינפלד, חיליק דוד, בריאן מקדונאלד, להקת בת שבע, 1971
צלם לא ידוע

"PATITI" – רקדנית וכוריאוגרפית: רנה שינפלד, קולאז'
מתוך עבודת הוידאו PATITI, 2016, צילום: עפרה פרידמן

"ואלס בחמש ושלושים" – רקדנית וכוריאוגרפית: רנה שינפלד,
תיאטרון מחול - רנה שינפלד, 2013, צילום: יוסף מוסטובוי

"Bat Sheva". Go back to New York to learn privately from Martha Graham her great roles which she created for herself". Schenfeld returned to New York, learned the roles (Ariadna, Herodiad, Medea, Lilith, and others), worked with Martha Graham and simultaneously with other various choreographers, and appeared in New York in these works. When she returned to Israel she was among the founders of the Bat Sheva Dance Company.

Bat Sheva Dance Company grew and flourished. Schenfeld became for certain periods its chief dancer, choreographer, teacher and director. With the Company she performed around 40 roles composed by the greatest choreographers in the world: Martha Graham, Glen Tettley, Bob Cohan, Jerome Robbins, John Cranko, Brian Mc-Donald, Talley Beatty, Norman Morris, Donald Mc-Kale, John Butler, Sophie Maslow, Anna Sokolov and the Israeli choreographers: Rina Yerushalmi, Mirali Sharon, Moshe Efrati, Oshra Elkayam and others. The company was very successful, appeared on the most prestigious stages, and was invited to participate in the world's important festivals. Schenfeld, as the "prima ballerina", won an international fame as "one of the greatest performers of Martha Graham's art", "a walking legend" etc. With Bat-Sheva Schenfeld also created dances that won success and international acclaim, among them "Jephthah's Daughter", "Blindman's Buff", "Elegies" and "Corners."

Roles during the period of Bat-Sheva: 1964: "Herodiad", "Errand into the Maze", "The Pass". 1965: "The Mythical Hunters", "Jephthah's Daughter" "Saraband", "Diversion of Angels", "Embattled Garden". 1966: "Psalms", "Faces and Masks", "Cave of the Heart". 1967: "Flames of Fire". 1968: "Stations and Encounters", "Catch the Glaring Glamour". 1969: "Sin lieth at the door", "Curtains", "Movements", "Without rest, without shelter". 1970: "Percussion Concerto for". 1971: "Voices from Faraway", "Song of my People". 1972: "Full moon", "Lyric Episodes", "After Eden". 1974: "Eclipse". 1975: "The Burning Ground", "Monodrama", "A Journey". 1976: "Album's Leaves", "Poem". 1977: "The Dibbuk".

After 20 years Schenfeld left Bat Sheva in order to found the "Rina Schenfeld Dance Theatre" in which framework a company, school, workshop operate, as well as "an open window" activity through which the audience is invited to watch her work closely and intimately and learn from lectures and movies about the many various artists who influenced her style, and watch young artists' first steps. Schenfeld, a very influential teacher who has nurtured a generation of dancers, choreographers, teachers and troupe directors in Israel and abroad, was in this aspect pioneering and inventive and serves until today as a paragon for young choreographers. In the framework of her Dance Theatre Schenfeld has created an original dance language that combines objects, human voices, poetry, video, music, painting, arts and artists from diverse fields. Artists from Israel and from abroad took part in the Theatre's activity. Next to her being the successor of Martha Graham, Rina turned to new directions, combining in her works, among other things, elements from the Bauhaus, dance theatre and contemporary dance. As part of her constant effort for inter-cultural combination she invited artists and creators from various countries and together they created many works. Thus she deepened the international cultural ties and provided the Israeli audience with an opportunity to be exposed to other qualities.

"The enigmatic and diverse use she makes of objects. The object in her work creates reciprocal relations with the dancer who in his turn researches his own existence in the presence of the Other. He may appropriate it but also may use it to confirm its own existence by means of simple, geometrical objects, or moving objects like light, shadow or video projections. The depth pattern in Rina Schenfeld's dance assumes, to paraphrase Descartes' saying, that "I exist, that is, I exist in the presence of the Other, and the Other is the object".⁴

⁴ Chaim Nagid, *To speak in the body language of the angels*, p. 100, R.S. Dance Theatre – Retrospective 1960-2000, Daniella Dinur, publisher, 2000.

her influence and inspiration. The exhibition tracks the development of her work by dwelling on central chapters in her life and creation, referring to artistic influences, both interior and exterior, biographical, musical, artistic, social and other ties, which interweave "the anatomy of dance" and her unique individualistic creation. "Rina is the guru of Israeli dance in the local arena and outside it."

She has inspired the work of many artists by collaborating with them, and they helped her to consolidate her unique dance language. They were painters, sculptors, musicians, scenery , lighting and dress designers, multi-media artists and men of letters among whom were Buky Schwartz, Dani Karavan, David Sharir, Ruth Zarfati, Moshe Sternschuss, Sasson Kedem, Yuval Kaspin, Gadi Dagon, Gil Shochat, Moshe Sternfeld, Ari Frenkel, Karni Postel, Hadassa Tal, Din Din Aviv, Idan Reichel, Shlomo Artzi, Igor Wakhevitch, Esti Keynan, Chava Pinchas-Cohen, Ruth Netzer, Kobi Meidan, Paolo Atzori, Yossi Yizraely, Ayelet Yafeh, Rakefet Levy, John Davis, Felice Roso, Johan Delara, Noam Sheriff, Mordechai Seter and others. She also hosted in her dance performances worldwide artists among whom were: Tero Saarinen from Finland, Muna Tseng – the American-Chinese from New York, Margi Gillis from Canada, Hari Hikiinen from Finland, Lilia Borodinskaia from St. Petersburg, Julia Morawietz from London, Tony Kandelero from Italy and more.

Among the multi-disciplinary art the works displayed in the exhibition are: paintings, drawings, sculptures, designs, décor, video, photographic stills, documentary photography, posters advertizing shows, objects, as well as interviews and segments in printed journalism , prizes, books, gifts, a book of poems written by Rina and illustrated by Ruth Zarfati, documents and letters from well-known figures like Hanna Rovina, several Prime Ministers and others.

Such, for example, are exhibited drawings by Lea Nikel (1971-72) which were probably drawn under the inspiration of Bat Sheva's dance work "Voices from Far Away – the Duet" (1971) . The drawings express movement and may refer to an elliptic large sculpted structure, the work of Yaakov Sharir, that stood in the show's space, serving as an active element for Schenfeld and her dance partner Ehud Ben-David.

Among other exhibited works of art there are portraits of Schenfeld, one of which is her portrait in charcoal on paper by Uri Lifshitz (from the 80s) as well as a collection of portraits drawn by the artist Ruth Zarfati: a papier mache (1980) sculpture of Schenfeld's portrait with her long neck and neatly gathered hair; a collage depicting her colourful appearance and a mask of her image which served Schenfeld in her performance of "Swans" in the R. S. - Dance Theatre (2002). Another portrait inspired by her is a small bronze by the sculptor Moshe Sternschuss (from the 80s) depicting her seated image with the clean formal element as its basis.

The exhibited collection of photographs includes photos taken by leading photographers from various periods, among whom are Yaakov Agor and Mula Haramaty who photographed Rina mainly in the 60s-70s when she was a dancer and choreographer of the Bat-Sheva Dance Company. Also exhibited are photos from recent years by contemporary photographers like Gadi Dagon, Inbal Cohen Hamo, Moshe Shay, Lihi Lapid and others, who have followed and documented her. Among whom are also video artists like the Japanese artist Shiro Taktani and the Italian video artist Paolo Atzori who collaborated with Schenfeld in the show "Close-up" (2001) uniquely combining the art of dance with that of video art.

Settings and dress designers are always an indivisible part of her creation which can be gleaned by the décor parts created by the artist Dani Karavan for the Bat-Sheva show "Curtains" (1969), and the costumes designed by Martha Graham for the show "Jephthah's Daughter –

Duet 1965") displayed in Mula Haramaty's photographs. Among the costumes appearing in the exhibition there is a dress inspired by Japanese style designed by the designer Sasson Kedem. Schenfeld appeared wearing the dress in "Japanese Dance" (2016). Another dress is a black one, the hems of which have been dipped in bleach, designed by Yuval Kaspin who has designed many dress items for her shows. This dress is one of additional eight identical dresses designed for the dancers troupe of R.S. – Dance Theatre for the show "Chami-ya" (1996). Also exhibited is a dress made out of nylon bags, airy in its design, which served Schenfeld in her show "Waltz at 17.30" (2013) ("Shafirit" 1978).

Various objects and artifacts have served Schenfeld's dances, such, for example, are the white fabric wings designed by Inbal Liebllich for the show at the R.S. – Dance Theatre: "Angels" (2009) and sculpted wings designed in iron and net by the sculptress Ofra Friedman for the show "Notes for Pina Bausch" (2014). In her unique style Schenfeld also dances with daily objects which serve for her as ready-mades, when she expropriates their daily use for the purpose of her own work. These are for example: iron hoops, sticks, golden sweet wrappers, empty packages of medicines, paper cuttings, plastic plates, etc.

The many exhibits, the photographs and texts that occupy the exhibition space place a spot-light on her image commencing from her childhood up to present-day. The years gone by have not abated her passion and fervour for her art, also today creation serves her as a fountain of youth.

"The teacher asks to make use of falling in order to get up again, the body has nowhere to go, that is why it falls, and from the fall there remains only getting up, and so forth, I fall. I get up".³

³ Rina Schenfeld, "Davar", daily newspaper, 1976.

Rina Schenfeld's life story is very much the story of Israeli dance. Schenfeld is one of the most prominent and influential Israeli artists: a dance creator, a dancer, a choreographer and a teacher.

Schenfeld was born in Tel Aviv, the daughter of Israel and Dvora Schenfeld, and studied in "Bamerkaz" primary school and "Geula" high-school. She began dancing classical ballet at the age of 12 with Mia Arbatova. When she first saw a performance of Martha Graham in Israel she was fascinated by it and decided to move to modern dance studies with Rena Gluck, and performed in her troupe in the framework of "Bimat Machol" . During her demob leave Martha Graham saw her in one of the summer course classes in the Jerusalem Academy. Graham was very impressed by her talent and invited her to New York to study in her school offering her a scholarship. Following that Schenfeld received a scholarship to study in Julliard where she expanded her studies to choreography, dance-notation, modern and classical dance, etc. At the same time Schenfeld appeared in the companies of Pearl Lang and Ethil Winter in New York. At Julliard she met Pina Bausch and they became friends and colleagues. Later Pina invited Schenfeld and her troupe to appear in her theatre in Wuppertal and offered her the direction of the well-known school and troupe of Kurt Yoss in Essen. After many hesitations Schenfeld decided to invest her time, talents and experience in Israel in order to create, develop and nurture Israeli dance.

After her graduation from Julliard Schenfeld returned to Israel and set up a company of 11 dancers and appeared in a first dance show of her own creation. The show was supported by Baroness Bat Sheva de Rothschild. At the same time she participated as a solo dancer in Anna Sokolov's Lyrical Theatre. Following the success of her show she received a phone-call from Baroness de Rothschild: "I have a crazy idea, I want to set up a company to be called

“אור” – רקדנית וכוריאוגרפית: רנה שינפלד,
תיאטרון מחול – רנה שינפלד, 1993.
צילום: גדי דגון.

<<
“פתקים לפינה באוש” –רקדנית וכוריאוגרפית : רנה שינפלד,
תיאטרון מחול – רנה שינפלד, 2016, צילום: ענבל כהן חמו.

Rina Schenfeld – Queen of Israeli Dance

Nurit Tal-Tenne, Curator

“Rina Schenfeld is herself an Israeli drama. She is part of modern Israeli culture which began with Gertrude Kraus and with writers and artists...She is the history of the cultural action in a young country, she is the interconnection with the past, and definitely a foundation of the innovative action (which is performed today in basements). Schenfeld is self-sculpting, and is the scene in the hands of the director. Her creations leave a very strong impression. She is more Merce Cunningham than Martha Graham (Rina’s spiritual mother). Out of her spirituality infinite miracles can be constructed.

The body has cruel limitations. Age does not love itself. You could lament it, and you could, like Schenfeld, produce power out of this helplessness. Schenfeld conquers age in a sometimes desperate, beautiful attempt, by halting contemporary time for a moment, and touching time passed. The wonder that she generates is found in introverted acrobatics, in the small details, in the anomaly of the body that generates breathing geometrical equations. Schenfeld knows that she is the First Lady of Dance in Israel.”
(Yoram Kaniuk).¹

Since the establishment of the State of Israel there has been none more compelling and hypnotizing dancer than Rina Schenfeld. Her movement in dance affects the weight of substance, sound, space and shape.

“As a dancer not many could match her technical nobility, her bright performances, her emotional depth, the skill of her expression and relaxed accuracy. As the soloist of Bat Sheva Dance Company and one of its founders, Schenfeld was the most important interpreter of Martha Graham – the high priestess of modern dance. As the leading dancer of Bat Sheva Dance Company she won an exceptional evaluation for her unforgettable performances of Graham’s chief roles of the heroines of mythology, and in the dances of thirty and more of the most outstanding creative choreographers in the second half of the 20th century.

As a choreographer she created during the last three decades more than ninety works, many of which have become classics of modern Israeli dance. She has invented and developed a unique dance language using objects and materials that emphasize and highlight the human body. In this aspect she was influenced by the Bauhaus tradition, and has rapidly become one of the chief interpreters of this central-European trend. Her development moves from the material and the concrete to the spiritual and the abstract, from the body to the spirit, from objects that emphasize the language of the human body she has reached the words which perhaps are the body language of the angels.”²

This retrospective exhibition contains a multi-disciplinary perspective regarding her rich activity by means of documentary and chronological reference, combining varied aspects, and displaying some of the works of leading artists in various fields who have created under

¹ Yoram Kaniuk, **The power stored in the quiet nobility**, p. 5, R.S. Dance Theatre – Retrospective 1960-2000. Daniella Dinur, Publisher, 2000.

² Chaim Nagid, **To speak in the body language of the angels**, p. 100, R.S. Dance Theatre – Retrospective 1960-2000, Daniella Dinur, Publisher, 2000.

עיצוב: דפנה גרייף | תרגום: עדנה לביא | הדפסה: דפוס ער. בע"מ

בית האמנים ע"ש יוסף זריצקי, תל אביב | גלריה ע"ש דני ושי דגון
ב'ה' 13:00–10:00, 19:00–17:00; יום ו' 13:00–10:00; שבת 14:00–11:00
רח' אלחריזי 9, 64244, טל' 03-5246685 | www.artisthouse.co.il
The Artists' House, Tel Aviv 9 Alcharizi St., 64244. Tel. 972-3-5246685

Rina Schenfeld

Dancing